

POJĘCIA I KONSTRUKCJE PRAWNE UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

tom 2

Inettta Jędrasik-Jankowska

Wydawnictwo Prawnicze
LexisNexis®

Warszawa 2006

Część pierwsza

UBEZPIECZENIE EMERYTALNE

Rozdział I. ZAŁOŻENIA ZREFORMOWANEGO SYSTEMU EMERYTALNEGO

1. Filarowa konstrukcja
2. Kryterium daty urodzenia
3. Architektura zreformowanego systemu emerytalnego

Rozdział II. RYZYKO EMERYTALNE

1. Kształtowanie się ochrony ryzyka emerytalnego
2. Konstrukcja ryzyka emerytalnego w polskim prawie ubezpieczenia społecznego
3. Treść ryzyka emerytalnego w polskim prawie ubezpieczenia społecznego
4. Zajęcie ryzyka a nabycie prawa do emerytury

Rozdział III. PRAWO DO EMERYTURY NA DOTYCHCZASOWYCH ZASADACH (TZW. STARY SYSTEM)

1. Charakterystyka dotychczasowych zasad
2. Krag osób uprawnionych
3. Warunki nabycia prawa do emerytury .. ✓
- 3.1. Warunek osiągnięcia wieku emerytalnego
 - 3.1.1. Rodzaje wieku emerytalnego
 - 3.1.2. Przesłanki ustalania wieku emerytalnego
 - 3.1.3. Kryteria różnicowania wieku emerytalnego
 - 3.2. Warunek posiadania stażu ubezpieczeniowego .. ✓
4. Prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym .. ✓
- 4.1. Zatrudnienie w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze
 - 4.2. Prawo do emerytury górniczej .. ✓
 - 4.3. Prawo do emerytury kolejowej
5. Prawo do emerytury wcześniejszej .. ✓
- 5.1. Konstrukcja prawa do wcześniejszej emerytury
 - 5.2. Prawo do wcześniejszej emerytury z ustawy o emeryturach i rentach z FUS
 - 5.3. Prawo do wcześniejszej emerytury z innych ustaw
6. Prawo do emerytury bez względu na wiek .. ✓
- 6.1. Konstrukcja prawa
 - 6.2. Prawo do emerytury dla nauczycieli .. ✓

6.3. Prawo do emerytury dla górników	
7. Emerytura niepełna	

Rozdział IV. PRAWO DO EMERYTURY W NOWYM SYSTEMIE EMERYTALNYM (TZW. PIERWSZY FILAR)

1. Zasady nabywania prawa do emerytury	
2. Wymiar emerytury w systemie zdefiniowanej składki	
2.1. Formuła wymiaru emerytury	
2.2. Średnie dalsze trwanie życia (n)	
2.3. Waloryzowanie składek	
2.4. Kapitał początkowy	
2.4.1. Istota kapitału początkowego	
2.4.2. Ustalanie kapitału początkowego	
3. Wzrost emerytury z tytułu zatrudnienia emeryta	
4. Emerytura w systemie „mieszanym”	

Rozdział V. EMERYTURA Z OTWARTEGO FUNDUSZU EMERYTALNEGO (TZW. DRUGI FILAR)

1. Miejsce emerytury w systemie	
2. Otwarty fundusz emerytalny	
2.1. Status prawny i zasady działania otwartego funduszu emerytalnego	
2.2. Tworzenie i likwidacja otwartego funduszu emerytalnego	
2.2.1. Utworzenie funduszu	
2.2.2. Likwidacja funduszu	
2.3. Podmioty obsługujące otwarty fundusz emerytalny	
2.3.1. Powszechne towarzystwo emerytalne	
2.3.2. Depozytariusz	
2.3.3. Agent transferowy	
2.3.4. Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych	
2.4. Działalność lokacyjna otwartych funduszy emerytalnych	
2.4.1. Kryterium bezpieczeństwa lokat	
2.4.2. Kryterium rentowności lokat	
2.4.3. Powstanie niedoboru	
3. Nadzór nad otwartymi funduszami emerytalnymi	
3.1. Istota nadzoru	
3.2. Nadzór a kontrola	
3.3. Uprawnienia nadzorcze Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych	
3.4. Uprawnienia nadzorcze depozytariusza	
4. Członkostwo w otwartym funduszu emerytalnym	
4.1. Podmiotowy zakres członkostwa w otwartym funduszu emerytalnym	
4.1.1. Kryterium daty urodzenia	
4.1.2. Kryterium tytułu ubezpieczenia	
4.1.3. Wyłączenie możliwości przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego	
4.2. Charakter prawny członkostwa w otwartym funduszu emerytalnym	
4.3. Powstanie stosunku członkostwa w otwartym funduszu emerytalnym	
4.3.1. Umowa z otwartym funduszem emerytalnym	
4.3.2. Losowanie	
4.3.3. Otwarcie rachunku	
4.4. Obowiązki wynikające z członkostwa	
4.5. Zmiana funduszu	
4.5.1. Zmiana funduszu z woli członka	
4.5.2. Zmiana funduszu z przyczyn organizacyjnych	
4.6. Ustanie stosunku członkostwa	
4.6.1. Osiągnięcie wieku emerytalnego	
4.6.2. Śmierć członka otwartego funduszu emerytalnego	

Część druga

UBEZPIECZENIE RENTOWE

Rozdział I. ZAKRES DZIAŁANIA UBEZPIECZENIA RENTOWEGO	87
1. Założenia ogólne	87
2. Ochrona w razie wypadku w drodze do pracy lub z pracy	89
2.1. Kształtowanie się ochrony ubezpieczeniowej drogi do pracy lub z pracy	89
2.2. Pojęcie wypadku w drodze do pracy lub z pracy	91
2.2.1. Definicja wypadku w drodze do pracy lub z pracy	91
2.2.2. „Dom” jako drugi biegun drogi z pracy lub do pracy	93
2.2.3. Droga do pracy lub z pracy w znaczeniu prawnym (droga chroniona)	95
2.2.4. Przerwy w odbywaniu drogi do pracy lub z pracy	97
2.2.5. Wypadek w drodze w czasie przerwy w pracy	99
Rozdział II. RYZYKA W UBEZPIECZENIU RENTOWYM	103
1. Ryzyko niezdolności do pracy	103
1.1. Nazwa ryzyka	103
1.2. Konstrukcja ryzyka niezdolności do pracy	104
1.3. Treść ryzyka	108
1.3.1. Treść ryzyka inwalidztwa w ustawodawstwie przedwojennym	109
1.3.2. Treść ryzyka inwalidztwa według ustaw obowiązujących w latach 1954–1996	110
1.3.3. Treść ryzyka niezdolności do pracy według ustawy z 1998 roku	113
1.4. Tryb stwierdzania zajścia ryzyka	115
2. Niezdolność do samodzielnej egzystencji	119
3. Ryzyko utraty żywiciela	121
3.1. Założenia konstrukcyjne ryzyka	121
3.2. Treść ryzyka	122
Rozdział III. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZENIA RENTOWEGO	125
1. Renta z tytułu niezdolności do pracy	125
1.1. Rodzaje rent	125
1.2. Warunki nabycia prawa do renty	126
1.2.1. Czas zajścia niezdolności do pracy	127
1.2.2. Warunek posiadania stażu pracy	130
1.3. Formuła wymiaru renty	131
1.4. Zamiana renty na emeryturę	132
1.5. Zbieg prawa do renty z prawem do zarobku	134
2. Renta szkoleniowa	135
3. Renta rodzinna	138
3.1. Wtórny charakter prawa do renty rodzinnej	138
3.2. Warunki nabycia prawa do renty rodzinnej	139
3.3. Wymiar renty rodzinnej	140
4. Zasiłek pogrzebowy	141
Rozdział IV. RENTY PRZYZNAWANE W SZCZEGÓLNYM TRYBIE	144
1. Świadczenia w drodze wyjątku	144
2. Emerytura lub renta na specjalnych warunkach	147

Część trzecia

UBEZPIECZENIE CHOROBOWE

Rozdział I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA UBEZPIECZENIA CHOROBOWEGO	151
Rozdział II. RYZYKA W UBEZPIECZENIU CHOROBOWYM	157

1. Niezdolność do pracy z powodu choroby	1:
1.1. Choroba w znaczeniu biologicznym	1:
1.2. Choroba w znaczeniu prawnym	1:
1.3. Treść ryzyka niezdolności do pracy z powodu choroby	1:
1.4. Stwierdzanie zajścia ryzyka niezdolności do pracy z powodu choroby	16
2. Sytuacje zrównane z niezdolnością do pracy z powodu choroby	16
3. Zmniejszona sprawność do pracy	16
4. Przerwa w pracy w związku z urodzeniem dziecka (urlop macierzyński)	16
5. Konieczność opieki nad dzieckiem lub innym chorym członkiem rodziny	16
Rozdział III. ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z UBEZPIECZENIA CHOROBOWEGO	16
1. Zasiłek chorobowy jako świadczenie zastępujące utracony zarobek	16
1.1. Zasiłek chorobowy a wynagrodzenie chorobowe	16
1.2. Zasiłek chorobowy a wynagrodzenie gwarancyjne	17
2. Świadczenie rehabilitacyjne	17
3. Zasiłek wyrównawczy	17
4. Zasiłek macierzyński	17
5. Zasiłek opiekuńczy	17
Rozdział IV. WARUNKI NABYCIA PRAWA I WYMIAR ŚWIADCZEŃ	17
1. Warunki nabycia prawa do zasiłku chorobowego	17
1.1. Istota warunków	17
1.2. Zajście niezdolności do pracy w czasie trwania ubezpieczenia	17
1.3. Okres wyczekiwania	17
2. Wymiar świadczeń chorobowych	18
2.1. Kryteria ustalania wysokości świadczeń chorobowych	18
2.2. Zasady ustalania podstawy wymiaru zasiłku chorobowego	18
Rozdział V. OKRES POBIERANIA ZASIŁKU CHOROBOWEGO	18
1. Rola okresu zasiłkowego	18
2. Długość okresu zasiłkowego	18
3. Struktura okresu zasiłkowego	18
4. Zasady liczenia okresu zasiłkowego	18
Rozdział VI. POZBAWIENIE PRAWA DO ZASIŁKU CHOROBOWEGO	19
1. Pozbawienie a wyłączenie prawa do zasiłku chorobowego	19
2. Charakter prawny pozbawienia prawa do zasiłku chorobowego	19
3. Okoliczności pozbawiające prawa do zasiłku chorobowego	19
3.1. Spowodowanie niezdolności do pracy w wyniku umyślnego przestępstwa lub wykroczenia	19
3.2. Spowodowanie niezdolności do pracy nadużyciem alkoholu	19
3.3. Wykonywanie pracy zarobkowej w czasie zwolnienia	19
3.4. Wykorzystanie zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z celem	19
3.5. Sfałszowanie zaświadczenia lekarskiego	20
3.6. Niepodjęcie pracy zaproponowanej nosicielowi choroby zakaźnej	20
Rozdział VII. PRAWO DO ZASIŁKU CHOROBOWEGO PO USTANIU UBEZPIECZENIA CHOROBOWEGO	20:
1. Prawo do zasiłku chorobowego w razie kontynuacji niezdolności do pracy po ustaniu ubezpieczenia	20:
2. Konstrukcja prawa do zasiłku chorobowego w razie niezdolności do pracy powstałej po ustaniu ubezpieczenia	20:
Rozdział VIII. REALIZACJA PRAWA DO ZASIŁKU CHOROBOWEGO	20:
1. Ujawnienie a doręczenie zaświadczenia lekarskiego	20:
2. Termin do doręczenia zaświadczenia lekarskiego	20:
3. Postępowanie w sprawie wypłat zasiłków	20:
4. Wstrzymanie wypłaty zasiłku chorobowego	21:

5. Nieależna wypłata zasiłku chorobowego	2
6. Przedawnienie roszczenia o zasiłek	3

Część czwarta

UBEZPIECZENIE WYPADKOWE

Rozdział I. ZAŁOŻENIA KONSTRUKCYJNE UBEZPIECZENIA WYPADKOWEGO

1. Kształtowanie się regulacji prawnych ubezpieczenia od wypadków przy pracy w Polsce	4
2. Zakres przedmiotowy ubezpieczenia	5
3. Składka na ubezpieczenie wypadkowe	6
3.1. Zasady różnicowania stopy procentowej składki	7
3.2. Płatnik składki	8

Rozdział II. WYPADEK PRZY PRACY JAKO POJĘCIE PRAWNE

1. Istota pojęcia „wypadek przy pracy”	9
2. Miejsce pojęcia „wypadek przy pracy” w katalogu zdarzeń losowych	10
Przedmiot definicji wypadku przy pracy	11

Rozdział III. ELEMENTY POJĘCIA WYPADKU PRZY PRACY

1. Nagłość urazu lub śmierci a nagłość zdarzenia	12
2. Zewnętrzność przyczyny urazu lub śmierci a zewnętrzność przyczyny zdarzenia	13
3. Związek z pracą	14
3.1. Charakter związku z pracą	15
3.2. Okoliczności uznawane za wykonywanie pracy	16
3.3. Wyłączenie (zerwanie) związku z pracą	17
3.3.1. Przerwy w świadczeniu pracy	18
3.3.2. Stan nietrzeźwości a zerwanie związku z pracą	19
4. Skutek w postaci urazu lub śmierci	20

Rozdział IV. INNE KWALIFIKACJE PRAWNE SZKÓD NA OSOBIE UBEZPIECZONEGO, DOZNANYCH W ZWIĄZKU Z PRACĄ

1. Choroba zawodowa	21
1.1. Choroba zawodowa a wypadek przy pracy	22
1.2. Wykaz chorób zawodowych	23
1.3. Rozpoznanie choroby zawodowej	24
1.4. Stwierdzanie choroby zawodowej	25
2. Wypadek zrównany z wypadkiem przy pracy	26

Rozdział V. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZENIA WYPADKOWEGO

1. Świadczenia z tytułu skutków wypadku przy pracy w zakresie zdolności do zarobkowania	27
1.1. Zasiłek chorobowy	28
1.2. Świadczenie rehabilitacyjne	29
1.3. Zasiłek wyrównawczy	30
1.4. Renta z tytułu niezdolności do pracy	31
1.5. Renta szkoleniowa	32
1.6. Renta rodzinna	33
1.7. Dodatki do rent wypadkowych	34
2. Świadczenia odszkodowawcze z tytułu doznanego uszczerbku na zdrowiu lub śmierci	35
2.1. Charakter prawny jednorazowego odszkodowania	36
2.2. Stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu jako warunek nabycia prawa do jednorazowego odszkodowania	37
2.3. Odszkodowanie należne poszkodowanemu	38
2.4. Odszkodowanie należne rodzinie poszkodowanego	39
2.5. Tryb przyznawania i wypłacania jednorazowego odszkodowania	40

3. Świadczenia zdrowotne	
--------------------------------	--

Rozdział VI. USTALANIE PRAWA I ZASADY WYPŁACANIA ŚWIADCZEŃ WYPADKOWYCH

1. Ustalanie prawa do świadczeń wypadkowych	
1.1. Ustalanie okoliczności i przyczyn zajścia wypadku przy pracy	
1.2. Ustalanie zajścia wypadku przy wykonywaniu innej ubezpieczonej czynności	
2. Zasada odpowiedzialności za wypadek przy pracy	
3. Okoliczności wyłączające wypłatę świadczeń	
3.1. Wina umyślna lub rażące niedbalstwo poszkodowanego	
3.2. Stan nietrzeźwości lub odurzenia poszkodowanego	
4. Zbieg prawa do rent wypadkowych z innymi świadczeniami	
5. Zawieszenie prawa do rent wypadkowych	